

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr.107(6266)

19.12.1991.

Mazumtirdzniecības cena 20 kapeikas

TOP JAUNA FIRMA

13.decembrī Preiļos notika sanāksme, uz kuru bija aicināti gan lieli, gan mazi uzņēmēji neatkarīgi no uzņēmējdarbības formas un veida, gan zemnieku saimniecību īpašnieki.

Pasaules Latviešu Uzņēmēju savienības padomes priekšsēdētājs G.H.Volbruka kungs informēja par savas organizācijas darbu, kā arī par iespējām sadarboties ar latviešu uzņēmējiem ārzemēs.

Rajona uzņēmēji, kā izrādījās, ir ieinteresēti iesaistīties pasaules latviešu uzņēmēju kopēja darbā un informācijas apmaiņā, un sanāksmes dalībnieki vienojās, ka arī Preiļu rajonā nepieciešams dibināt uzņēmēju sabiedrību. Turpinot pirms nedēļas sāktu darbu, Preiļu rajona uzņēmēju sabiedrības dibināšanas sapulce notiks rīt — 20.decembrī. Bet jau sestdien — 21.decembrī — Jūrmalā notiks saiets — Uzņēmēju Fonda dibināšana — uz kuru pulcēsies pārstāvji no visām Pasaules Latviešu Uzņēmēju savienības struktūrām — kā no Latvijas, tā arī no citām valstīm. Visos Latvijas rajonos šīs struktūras tikpat kā jau radītas, un, domājams, ka līdz sestdienai arī Preiļu rajona uzņēmēji iesaistīsies savienības darbā kā pilntiesīgi tās locekļi.

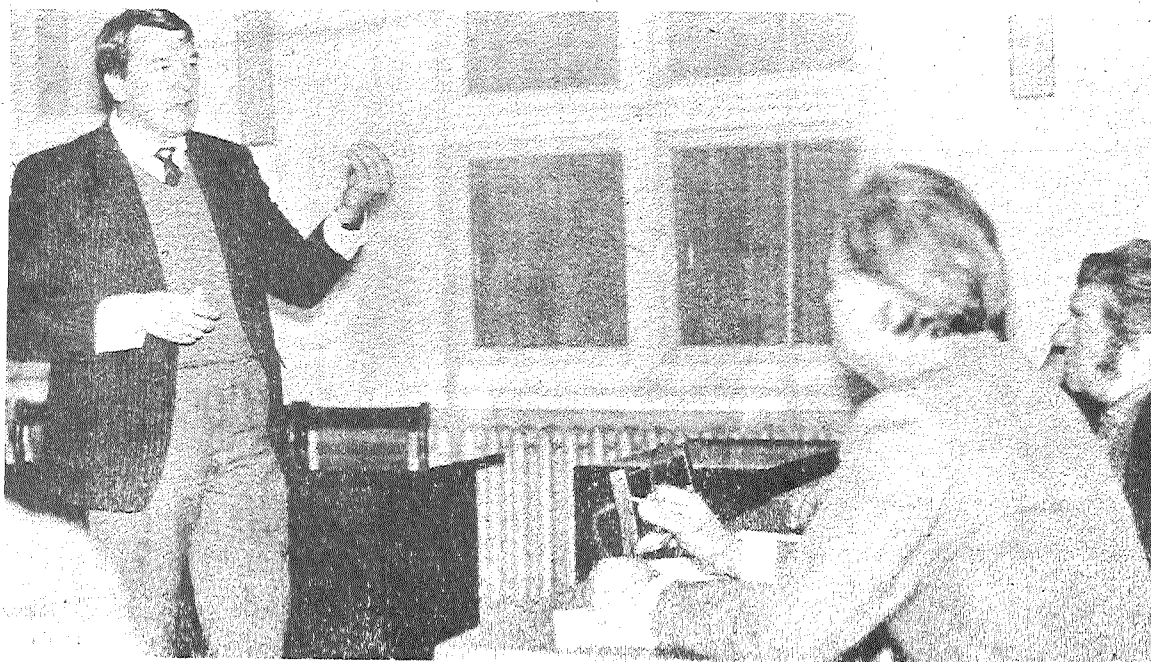
Pirmajā rajona uzņēmēju sanāksmē izskanēja doma, ka katrs no klātesošajiem un arī klāt neesošajiem uzņēmējiem un ražotājiem savā nodabā kaut ko dara, ka uzņēmības un darbības gribas potenciāls starp citiem lauku rajoniem mums ir diezgan spēcīgs, taču pietrūkst informācijas par kontaktiem, darbības un sadarbības iespējām ar citiem uzņēmējiem. Tāpēc lietderīgi būtu apvienoties, tādējādi nodrošinot informācijas apkopošanu un nodošanu centram (par to, ko piedāvā un ko preti vēlas saņemt konkrēts ražotājs, zemnieks vai rūpnieks), no turienes preti saņemot operatīvu un plašu informāciju par biznesa lietām — pieprasījumu, piedāvājumu, kontaktu un partnerības iespējām, biržas jaunumiem utt. Turklāt katrs uzņēmējs šai firmā varētu saņemt ne vien komercinformāciju, bet arī visa veida juridisko palīdzību.

Tātad — jaunā firma būs nevis ražotāja, bet informācijas firma, un tās radīšanai rīt tiks veidota SIA. Jau pirmajā sanāksmē 12 uzņēmēji pieteicās par SIA dibinātājiem. Viņiem un droši vien vēl arī citiem interesentiem tad arī nāksies izveidot šo rajonā nebijušo lietu — informācijas centru jeb biroju, kas gādās, lai mūsu rajona uzņēmēji un tiešie ražotāji nonāktu ne vien Latvijā, bet visas pasaules uzņēmēju darbības aprītē.

S.Jokste

Attēlā: G.H.Volbruka kungam nācās daudz stāstīt un atbildēt uz mūsu zemnieku un uzņēmēju jautājumiem.

J.Silicka foto

Skruziņu Mikus balva

Kanādā dzīvojošā dzejniece Velta Toma iedibinājusi Skruziņu Mikus balvu, ziedojot honorāru par savu grāmatu — romānu "Aldauņe".

Šo balvu piešķirs Latvijas Republikas tautskolotājam — pagasta garīgās un kultūras dzīves ro-

sinātājam — vienu reizi divos gados, 7.februārī, Skruziņu Mikus dzimšanas dienā. Tautskolotājam, saņemot balvu, būs jānolasa priekšlasījums par Skruziņu Mikus un Stanānu skolu.

Pretendentus pirmajai Skruziņu Mikus balvai izvirzīs pagastu sko-

las un rajonu izglītības nodaļas, kuras izvērtēs kandidātus un iesniegs pieteikumus Latvijas kultūras fondā līdz 1991.gada 31.decembrim.

Skruziņu Mikus balvu — 7000 rubļu — piešķirs Latvijas Kultūras fonda komisija.

Līvānu 2.vidusskolā

Šogad deviņtajās klasēs palielināts tieši latviešu valodas stundu skaits. Trīs paredzēto vieta nedēļā notiek četras latviešu valodas stundas. Jācer, ka tas devīto klašu beidzējiem nodarēs tālākā dzīvē.

Kā informēja

rajona TDP prezidija priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants, šogad plānotā rajona deputātu padomes sesija tomēr nenotiks. Iemesls? Nav sagatavoti sesijā skatāmi jautājumi. Revīzijas komisijai ir pavēries plašs darba lauks un dotas plašas pilnvaras, kā arī — iespējas iesaistīt pārbaudē citus deputātus un speciālistus. Vēl Ilgvars Muzikants piebilda, ka nevēlas tādā līmenī sagatavotu sesiju, kāda bija iepriekšējā. Reāli šī sesija varētu notikt tikai nākošajā gadā — līdz janvāra vidum.

Pagājušās

nedēļas nogalē notika Latvijas Pašvaldību savienības dibināšanas kongress. No mūsu rajona tajā piedalījās rajona TDP prezidija priekšsēdētājs Ilgvars Muzikants, rajona TDP deputāts Jānis Liepa, Līvānu pilsētas TDP valdes priekšsēdētājs Arnolds Jeļisejevs un vairāku pagastu valžu priekšsēdētāji: Monika Litauniece (Stabulnieki), Viktors Jonāns (Aglona), Jānis Kovaļevskis (Jersika) un Pēteris Rožinskis (Aizkalne). Pirms došanās uz kongresu Līvānos notika Preiļu,

Daugavpils un Jēkabpils rajonu pārstāvju un kongresa iniciatoru kopīga sanāksme, kurā minētie rajoni vienojās par iesaistīšanos Latvijas pašvaldību savienībā un piedalīšanos kongresa darbā.

Katru mēnesi aptuveni 45 tonnas saldās produkcijas

tiek realizētas "Turības" veikalos. Dienā agrofirmas konditorejas ceħā saražo 1 tonnu un 300 kilogramu "Gotiņu", 640 kilogramus šerbeta un ap 50 kilogramiem piena īrisu. Kā informēja ceħa priekšnieks Ivans Dzeņkovskis, ja arī citu saldumu mūsu svētku galdā varbūt pietrūks, tad tepat — Preiļos — ražoto kārumu būtu jāpietiek gan Ziemassvētkiem, gan Jaungadam.

Kā pastāstīja

Preiļu rajona centrālās slimnīcas galvenais ārsts Ivans Deško, ir izdevies panākt, ka vismaz slimnīcai karstais ūdens pienākas jau no paša rīta, nevis tikai pēcpusdienā. Tiesa, līdz ar

to drusku omulīgāk kā pārējie preiļieši jutīsies tie iedzīvotāji, kuru mājas atrodas slimnīcas tuvumā, jo arī viņu dzīvokļos siltais ūdens ienāks no rīta.

Preiļu 2.vidusskolā

nesen notika Daugavpils orķestru biroja rīkots atpūtas pasākums jaunākajām klasēm. Spēles, viktorīnas, akordeona mūzika, — tas viss skolēniem patīka, bet noveda arī pie atziņām, ka to var uzrīkot saviem spēkiem.

Preiļu 2.vidusskolai

apsolīti līdzekļi no pilsētas budžeta piebūves celtniecībai. Tādā veidā beidzot iespējams atrisināt "pārapsdzīvotības" problēmu šajā skolā.

Latvijas organizācija

"Glābiet bērņus" bija izsludinājusi konkursu par optimālāko bērņu tiesību aizsardzības struktūru Latvijā no pašvaldībām līdz valdībai un parlamentam. Pagājušo sestdien Rīgā notika tā noslēgums, uz kuru bija uzaicināta rajona nepilngadīgo lietu inspekcijas vecākā inspektore E.Aksjonova. Viņa ievēlēja darba grupā, kas apkopos visus iesniegtos projektus, lai tālākā perspektīvā iesniegtu priekšlikumus valdībai likuma par bērņu tiesībām izstrādāšanai. Šajā pasākumā skartas arī čigāņu problēmas, pārņemama, šķiet, būtu Ventspils pieredze, kur atvērta čigāņu skola, tādējādi novēršot daudzus sarežģījumus.

Krimināl-vēstis

NO 9. LIDZ 15. DECEMBRIM REĢISTRĒTI:

- 58 ceļu satiksmes negadījumi (4 no tiem dzērumā);
- 33 sabiedriskās kārtības pārkāpumi (Līvānos 17, Preiļos 13, Aglonā 3);
- 24 kriminālpārkāpumi un 37 sīkāki atgadījumi.

ZĀDZĪBAS:

- Naktī no 12. uz 13.decembri uzlauzts veikals "Pelēci";
- Preiļu sagādes kantora otrreizējo izjēvliu noliktavā nozagta makulatūra;
- saimniecībā "Smeileri" no kombainiem noņemtas rezerves detaļas;
- "Vārkavas" noliktavā nozagtas automašīnas riepas un vairāki desmiti gabalu saimniecības ziepju;
- "Aglonā" no gatera nozagti dēļi un stikls;
- "Rudzātos" Steķu fermā nozagti dažādi sadzīves priekšmeti (telefons, krāsa, benzīns);
- Preiļos apzagti 5 pagrabi;
- nozagti 3 velosipēdi Preiļos un 2 Līvānos;
- uzlauzts dzīvoklis Rudzātos un neapdzīvota māja Rušonas pagastā;
- Preiļu iedzīvotājam nozagti truši;
- kādam Galēnu iedzīvotājam nozagti dokumenti, bet preiļietei no balkona paņemts sporta tērps.

VAIRĀKI PILSOŅI CEĻU SATIKSMĒS NEGADĪJUMU REZULTĀTĀ NOGĀDĀTI SLIMNĪCĀ:

- Līvānu slimnīcā nonācis 1919.gadā dzimušais Pēteris Blusnovičs. Automašīnas vadītājs, kas viņu notrieca Līvānu — Preiļu ceļa 2.kilometrā, no notikuma vietas nozuda. Šobrīd automašīna aizturēta;
- Preiļu slimnīcā ar satiksmes negadījumā gūtu traumu nogādāts Anatolijs Sergejevs no Rožkalnu pagasta. Autovadītājs, kas viņu notrieca uz Rīmicānu — Rožupes ceļa, tiek meklēts;
- Savukārt V.Maskalevs, kurš, būdams iereibis, pakļuva zem KAMAZa, atzīts par avārijas vaininieku un, ārstējot gūto traumu, samaksājis 50 rubļu soda naudu.

KĀ SEVIŠKI NEPATĪKAMS GADĪJUMS JĀATZĪST TAS, KA

- Upmalas pagastā kāds saimnieks atradis kūti savus lopus kritušus. 4 sīvēni un teļš tikuši... piekauti. Sītienu rezultātā lopi nobeigušies.

Informācija apkopota pēc rajona iekšlietu daļas ziņām

NO ZVIEDRIJAS BURTNĪCAS

Viena koka divas daļas

Ideja par zemnieku kooperēšanos cīņai pret grūtībām, par pastāvēšanu, zemes bagātību labāku izmantošanu, par ražošanas līdzekļu apvienošanu radusies ap 1900. gadu. Leģenda stāsta, ka Zeme izplatījumā peld uz trim vaļiem, zviedru zemnieku balsts bijuši pieci vaļi — kredīti, apdrošināšana, graudkopība, gaļas un piena lopkopība. Tajā pašā laikā amatniecība laukos bija aizliegta, tāpat liegts bija arī zemniekiem tirgoties. Tieši šie aizliegumi pamudināja uz ražotāju un patērētāju kooperēšanos, cilvēkiem, apstākļu spiestiem, vajadzēja sadarboties. Kad pieauga pārākās preču cenas, bija nepieciešams parūpēties par uzkrājumu uzglabāšanu — sāka celt kopīgas klētis, sadarboties sēklu un mašīnu iegādē un arī to izmantošanā. Tāpat tas notika

lopkopībā, kur kopā bija vieglāk vienoties par augstāku cenu un vieglāk to noturēt. Radās mežu izmantošanas kooperatīvi, notika banku kooperēšanās un tamlīdzīgi.

Ja šo pārveidojumu lauksaimniecībā aizsākumu apzīmē ar koka stumbru, kam saknes iestiepjas valsts un zemniecības agrāro gadu īpatnības, tad mūsdienās tas devis kuplu lapotni, kurā ražotājiem ir apmieram viena trešdaļa — dažādos gados izveidojušās un nostiprinājušās piena, gaļas, olu, labības un citu lauksaimniecības produktu ražotāju apvienības, mežsaimniecības un zivsaimniecības sabiedrības un tamlīdzīgi, kopā ir arī krājaizdevumu bankas. Bet koka otrajā daļā "sapulcējušies" patērētāji, lauksaimniecības produktu "pielabotāji" un pārstrādā-

tāji, apkalpojošās un servisa organizācijas. To savairojies milzīgi daudz.

Lai gan šo interesanto koku baro kopīgas saknes un, šķiet, starp tā lapām vajadzētu valdīt satīcībai, tomēr tas tā nav. Ražotāju apvienošanās dod iespēju tiem noteikt augstākas cenas, bet tas nepatīk patērētājiem, starp kuriem liela daļa ir strādnieki. Viņi iebilst arī pret lauksaimnieciskās ražošanas sašaurināšanu, jo zemnieki šodien spēj dot vairāk produktu, nekā to var patērēt. Valdība nav ieinteresēta, lai nāktos lauzt iestāvējušos kārtību, izgudrot jaunus cenas un nodokļus, tāpēc ierobežo zemnieku vēlnes paplašināt produktu ražošanu, maksā par atmatās aizlaisto zemi, par tās apmežošanu un tamlīdzīgi. Valdība būtu vērtāk, ja ne-

pastāvētu tāda kooperēšanās sistēma un zemnieki būtu vājāki, bet tiem savukārt nav ne mazākās vēlēšanās vienotnē realizēt savu precī. Negaidot dāvanas no citiem, zemnieki izveidojuši savus produktu pārstrādes uzņēmumus, kuros tie ir pašu biedri, viņi bieži vien ir arī patērētāju kooperāciju locekļi.

Lauksaimniecības produktiem ir tāls ceļš līdz patērētājam. Un tajā visu laiku kāds grib nopelnīt savu daļu, tajā skaitā arī veikalos. Un iznāk, ka piens, par kuru fermeris saņem 1,7 kronas par litru, ielasēs no veikala viņā mājā atgriežas jau 7,4 kronu vērtībā. Tādu to pērk arī strādnieks. Ja zemnieks, būdams par biedru četras piecas sabiedrības, kas ir šī produkta ceļā un ap to, zināmu daļu naudas atgūst ar dividendēm, tad

strādniekam nav šo privilēģiju, viņš savu neapmierinātību izgaž uz lopkopējiem, neinteresējoties, ka arī šie ražotāji būtībā tiek krievni vien aplaupīti. Bez savstarpējas konsolidēšanās, tālā, neikt uz priekšu.

Lai gūtu tiesības uz peļņas savu daļu, apkalpojošajam un pārstrādes sabiedrībām tomēr jāveic kārtīgs darbs, tālab tas zemniekam atstājušas minimālus pienākumus — kept lauku un sēt labību, izaudzēt to, audzēt lopus un iegūt produkciju — visu pārejo izlāra citi.

Pašlaik šī tik nesaskanīgā koka pirmā trešdaļa ir tikai trīs procenti no visas valsts iedzīvotājiem, bet nākotnē draud kļūt vēl mazāka — līdz diviem vai pusotra procenta.

Antons Rancāns

Pirms Ziemassvētkiem pa klajsalu zemnieks allaž gāja meža darbos. Malku zāģēja, žagarus cirta, lietkoksnī nolūkoja. Arī šodien rit kopšanas un citi darbi. Mežā smaržo skujas, kūp ugunsūri. Pa pirmo sniegu joprojā alpi, zaķi un citi meža iemilnieki sev iztikas minimumu meklēdami...

Līvānu virsmežniecības saimnieks Rudziša kungs ir nobažījies par to, ka lautā, pat deputātu saucos klist valodas, tiekot rakstītas sūdzības it kā virsmežniecība izsaimniekojošajam rajona bagātības. Iemesls šādām valodām un aizdomām slēpjoties tai apstākli, ka bez bijušajiem mežu izstrādātājiem — Daugavpils un Jēkabpils MRS, nākamgad meža izstrādes darbos piedalīsies citas firmas un uzņēmēji. Piemēram, Līvānu maju būves kombināts, asociācija

un realizēšanu bija MRS, viss bija labākajā kārtībā. Nebūt nē. Tāpat daļu koksnēs eksportēja par nīka valūtu. Rajonam būtībā neveda neko. Vairāk, ja pratisim sadarboties ar uzņēmējiem, laikiem tomēr varām iegūt no privātuzņēmējiem.

Ja mežrūpniecību saimniecībām nākamgad ir samazināts cirsma daudzums, tad tāpēc, lai ieinteresētu ar mums sadarboties privātuzņēmēju. Galu galā — lai radītu konkurenci un, mēs varētu iz-

les. Bet vai visi, kuri cīnās par izsolēm, zina, cik šāda koksne maksā? Piemēram, Daugavpili, kur notika izsole, 1 kubikmetrs maksāja 1,5 tūkstoši rubļu. Cirsma nopirka celtniecības trests. Vai rajonā ir uzņēmumi, cilvēki, kuri par šādu, varbūt pat vēl dārgāku samaksu spēj sagādāt kokmateriālus? Droši vien, ka nav. Tātad — uz izsoli atbrauks bagāts uzņēmējs no austrumiem vai rietumiem, nopirks mūsu mežu. Vai tas būs izdevīgāk, teiksim, Līvānu un Preiļu lauku cilvēkiem?

Salīdzinot ar šo gadu, nākamajā rajonā pieaugs meža cirtāšanas apjomi. Tas cilvēkos bāzās lai nerada, jo nekādas katastrofas un izsaimniekošanas nav. Meži ir gan jācirt, gan jākopj, gan savlaicīgi jāatjauno.

— Agrāk cilvēki rakstīja sūdzības, ka mežus nekopjam, tagad, kad sākam kopt, raksta

alkal, ka izsaimniekojam, — saka virsmežzinis. — Kur te loģika! Vēl gan jāpiebilst, ka mežizstrādes darbu apjoma palielināšana vai samazināšana republikā ir valdības kompetencē. Nekādas virsmežniecību pašdarbības te nav.

Rudziša kungs runāja vēl par daudzām būtiskām problēmām, kuras centīsimies atspoguļot turpmāk. Taču vēl par vienu — šoreiz īpaši mednieku, arī jaunsaimnieku prātus šobrīd saasina medību problēma un virmojošās kaislības ar medību likumu, kurš tiek izstrādāts. Virsmežzinis domā, ka medību pirmosības jēdod tam kam pieder mežs, nevis jāatbalsta līdzšinējā rīcības brīvība kāla bija republikas mednieku un maksāķermieku biedrības Centralajai padomei. Starp citu, viņš grib informēt medniekus, ka šogad vairs nepastāv valsts sagādes plāns medījumiem. Bet šo plānu "par valsts plānu" saucot tikai Centralā padome, kura diktējoši savus noteikumus medniekiem. To, kas, kā, ko un ar kādām tiesībām medīs turpmāk, varēs izšķēdēt pēc tam, kad jaunais likums būs pieņemts. Rudziša kungs gan mudina medniekus veidot alternatīvas mednieku organizācijas.

Ar virsmežzini A. Rudzīti sarunājās un viņa viedokli par mežu lietām izklāstīja Aina Iljina

"VIRSMEŽNIECĪBA NEKO NEIZSAIMNIEKO..."

"Koks", latviešu — amerikāņu firma "Inta — Union", sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Svecies serviss" un Līvānu "Sils".

Jau sarunas sākumā virsmežzinis informēja, ka nekādā nelikumību te nav, bet mežu izstrāde rit un nākamgad notiks pēc republikā izstrādātajiem noteikumiem un likumā paredzētajā kārtībā. Ar firmām noslēgti ilgtermiņa līgumi (uz 10 gadiem) un šo procesu regulē rajona Tautas deputātu padomes izpildkomiteja. Virsmežniecība veic kontroles funkcijas. Ja precīzi izteikt Rudziša kunga viedokli, tad viņaprāt arī starp meža izstrādātājiem ir jārada konkurence. Galu galā jāpanāk maksimāli lielāks ieguvums rajonam. Ja cilvēks spēj, prot darbu organizēt, lai nopelna.

Rajona Tautas deputātu padomes izpildkomiteja izvirzījusi papildus noteikumus firmām, kuras turpmāk sagādās koksnī. Piemēram, SIA "Latvijas Svecies serviss" lietkoksnī gādā gan Rēzeknes, gan Rīgas mēbeļu kombinātiem. Savukārt tie šos las piegādāt mēbeles. Protams, ka daļu no kokmateriāliem (pēc valsts pasūtījuma izpildes) firma eksportēs uz ārzemēm. Un te nevar nepieņemt Rudziša kungam, ka šobrīd koksnes eksports uz ārvalstīm patiešām republikai vai rajonam, arī uzņēmējiem īpašu peļņu nedod. Bet... ne jau Līvānu virsmežniecība var šo problēmu atrisināt.

Virsmežzinis sacīja tā: "Dienā daudz maldīgi uzskata, ka tad, kad monopolliesības uz mežu izstrādi

vēlēties, ar ko izdevīgāk noslēgt līgumus."

Gan virsmežzinis, gan (vēlāk sarunā) rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas priekšsēdētājs Sņikera kungs atzina, ka gadījumā, ja rajona būs uzņēmīgi cilvēki, kuri nodarboties ar mežu izstrādi, priekšroka tiks dota vietējiem uzņēmējiem. Pagaidām vienīgi SIA "Sils" mēģina nodarboties ar šādu biznesu.

Visi mežizstrādātāji pildīs valsts pasūtījumu. Labākas cirsma ir atvēlētas vietējām pašvaldībām un savā rajona vajadzībām. Cilvēkiem, kuriem ir problēmas ar kokmateriāliem, malkas sagādi, virsmežzinis ieteic griezties vietējās pašvaldības un mežniecības. Rajonā ir mīzumus mežu platību, kur jāveic kopšanas cirtes. Šādi strādājot, par samērā lētu naudu var sagādāt gan kurināmo, gan lietkoksnī. Vairāki līvānieši šobrīd strādā piepilsētās skaidstājā mežu masīvā — Steķu silā. Un sakoptās cirsma jau tagad piecē katru garāmbraucēju. Mežu masīvi ir ļoti nolāisti — daudz sausu, sakritušu koku, un rajonā ir maz cilvēku, kuri grib nopietni strādāt mežā. Gandrīz vai vairāk tādu, kuri bez mežu sardzes atļaujas cirt kokus, kur pagādās. Virsmežzinis rādīja aktus par soda naudas piemērošanu pat tādām saimniecībām kā "Latgale" un "Rozupe".

Kā informēja sarunu biedrs, tad nupāt nācies uzklaut pretentijas, ka virsmežniecība rīkojas nesaaimnieciski, jo neorganizē cirsma izso-

les. Bet vai visi, kuri cīnās par izsolēm, zina, cik šāda koksne maksā? Piemēram, Daugavpili, kur notika izsole, 1 kubikmetrs maksāja 1,5 tūkstoši rubļu. Cirsma nopirka celtniecības trests. Vai rajonā ir uzņēmumi, cilvēki, kuri par šādu, varbūt pat vēl dārgāku samaksu spēj sagādāt kokmateriālus? Droši vien, ka nav. Tātad — uz izsoli atbrauks bagāts uzņēmējs no austrumiem vai rietumiem, nopirks mūsu mežu. Vai tas būs izdevīgāk, teiksim, Līvānu un Preiļu lauku cilvēkiem?

Ar virsmežzini A. Rudzīti sarunājās un viņa viedokli par mežu lietām izklāstīja Aina Iljina

ATGRIEZOTIES PIE PUBLICĒTĀ

Sprīžot pēc atsauksmēm, laikraksta "Novadnieks" lasītāji mani nav isti sapratuši, tālab vēlreiz gribu atgriezties pie atkritumu izgāztuves, ko plāno Preiļu pilsēta.

Vietas izvēles komisija darbu pabeidza pirms trim gadiem — 1988. Vēlreiz pārlopojot tajā laikā sastādītos un vēlāk radušos dokumentus, var atrast vietas, kur "piesieties" komisijai.

Pirmā ir sakarā ar piecus simtus metru plato sanitāro zonu un noteikumu, ka tajā nevar atrasties dzīvojamās mājas. Komisija ir "griekojusi", jo Smirnova kunga māja atrodas šajā zonā. Ir kāds interesants

dokuments — Soldāna kunga (Rūšonas pagastā Tautas deputātu padomes priekšsēdētājs) vēstule, datēta ar 1990. gada 13. decembri, kurā starp citu teikts, ka Smirnova kungs šeit pierakstījis, bet... nedzīvo. To var saprast tā: pagasta vecākais ir pārbaudījis un nav atradis Smirnova kunga viņa dzīves vieta, iespējams, ka arī 1988. gadā komisija neatrada mājas īpašnieku un nolēma, ka sēta ir neapdzīvota un sanitārā zona ievērojama.

Mums nav tiesību apšaubīt šīs zonas platumu, jo to noteikusi speciālisti augšā, mums tā tikai jāvēro.

Otra kļūda ir tā, ka nav ievērojama trīs

Un atkal par to pašu

simtu metru sanitārā josla pie kapšētas — saskaņā ar prasību te nedrīkst būt dzīvojamām mājām, bet par atkritumu izgāzuvēm tur nekas nav teikts. Te, tālā, ir morāles, nevis tehniskās dabas jautājums. No cilvēciskā viedokļa būtu amorāli kapu tuvumā izvietot izgāzuvu. Par to parasti atbildēja Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības priekšsēdētāja rajonā Vilcānes kundze, bet viņas paraksta vietā redzams kāds kaligrāfikas izmēģinājums.

Kādu laiku es esmu bijis saistīts ar ģeoloģiju un kā cilvēks, kam pazīstama šī zinātne, brīdināju par izgāzuvu varbūtējo ietekmi uz ap-

kārtējo vidi laikraksta "Novadnieks" 8. novembrī publicētajā rakstā "Vēlreiz par mežglu šķētināšanu". Par konkrētās Pizānu atkritumu izgāzuvu ietekmi uz vidi un cilvēkiem var runāt tikai pēc šī projekta izstrādāšanas un tā obligātas ekspertīzes. Tālab jāturpina domu apmaiņu ieteikt personu lokā. Un galīgi jāizlemj: cik pareizs ir vietas izvēles akts un kā atbilst sanitārās zonas vai Preiļu pilsētai ir morālas tiesības savus atkritumus apglabāt Pizānu sādā, kāda ir objekta iedarbe uz apkārtni vidi, citas atkritumu utilizēšanas iespējas u.c.

Lai arī cik apmēģīgi tas nebūtu, bet

valodas stundas, notiek ieskaites, kontroldarbi, un zemāku vērtējumu par sešām ballēm praktiski neviens nav saņēmis. Beidzot 12. klasi, jāprot diezgan brīvi lasīt, tulkot, labi jāzina gramatika. Ne tikai medijiem, latīņu valoda jāstudē arī vēsturniekiem, juristiem, filologiem, teologiem.

Šī indoeiropiešu cilmes valoda, manuprāt, nav grūta, tā ir radniecīga latviešu valodai, daudziem vārdiem līdzīgas saknes ar angļu un vācu vārdiem.

— Izmanojot izdevību, grib pajautāt jums, vidusskolēni, — vai jūs apmierina mācības pēc izveles priekšmetu sistēmas? Desmitklasnieku vārdā, pārējiem piekri-

toši mājot ar galvām, atbildeja Iveta: — Šai sistēmai ir savi plusi un mīnusi, bet vispār neapmierina.

— Kāpēc?

— Gadās, ka esam izvēlējušies vienus priekšmetus, iedomājušies kādu profesiju. Bet paiet gads, un par to zūd interese. Kāda cita specialitāte sāk piesaistīt vairāk, bet tai vajadzīgs apgūt citus priekšmetus.

— Faktiski tas nozīmē, ka grūta ir atbildība, kāda vajadzīga, lai pareizi izvēlētos.

— Jā.

— Šodien latīņu valodas stundā ir pirmā, bet kā noskaidroju, trešdienās tā jums ir astotajā un deviņtajā stundā. Grūti pat apjēgt, cik kos īsti katru dienu jums beidzas mācības?

— Iši pirms pulkstens pieciem. Protams, sakarā ar izveles priekšmetiem pa dienu kāds "logs" — brīva stunda atgādās, bet vispār mācību diena ir gara un nogurdinoša, maz paliek brīva laika.

— Mazākie pastbēji savu pusdienas zupu skolas ēdnīcā un dodas uz mājām. Ko, kā un vai pietiekoši jūs ēdat tik garā darba dienā? — Mēs pusdienojam skolas bufetē. Tiesa, izstāvot garu rindu. Bet paēst varēja īsti labi, kādus salātītus, pankūkas. Apmēram par rubli, diviem dienā. Bet vakar, šodien un, jādama, vēl kādu laiku bufete ir cieta, jo klāt ir jaunās cenas, un viss ir jāpārceno. Tad jau redzēs, cik manām mīļos būs jāizvelk no moka.

Valērijs Stūris,
Vides Aizsardzības Komitejas
valsts inspektors

Sporta klubs "Cerība" informē

Volejbols

Šo apskatu var sākt ar priecīgu ziņu, ka sporta kluba "Cerība" volejbolistes (1980.g.dz.) kļuvas par Latvijas Jaunatnes Sporta centra uzvarētājām savā vecuma grupā. Finālturnīrā Preiļu meitenes pieveica Daugavpils pirmo un otro komandu. Treneres Zojas Jekimovas vadībā spēlēja Sanita Glužina, Oksana Jakovļeva, Kristīne Šišlo, Ella Džeriņa, Tatjana Volkova, Līga Petrova, Ineta Zaharāne un Sanita Luripa.

Turpinās pilsētas čempionāts volejbolā. Sieviešu turnīrā situācija ir sekojoša. "Cerība" 5-0, Preiļu 1.vidusskola 3-2, Kooperatīvā skola un "Cerība-78" 2-2, agrofirma 1-3 un "Anita" 0-4. Vīriem spēku samers pagaidām sekojošs: agrofirma 6-0, Pasts 5-1, "Rudzāti" un "Veiterāni" 4-1, "Lauktechnika" 3-2, "Cerība" 2-4, "Liči" 1-4, MASO 1-5.

Futbols

Preiļos risinājās starptautiskais turnīrs minifutbolā (1978.g.dz.), kur bez mājniekiem piedalījās Pēterburgas "Automobilists", Minskas "Dinamo" (2 komandas), Ukmerģe (Lietuva), Rīgas "Daugava", "FK-90" (Rīga) un Valmieras "Gauja". Preiļu puīšiem turnīrs sākās ļoti cerīgi, jo pirmajā spēlē savā apakšgrupā tika pieveikts Pēterburgas "Automobilists" (7:3). Pēc tam bija jāpiekāpjas Rīgas "Daugavai" (6:8), bet spēlēt ar Minskas "Dinamo" pirmo komandu fikssētis neizšķirts (4:4), un preiļieši iekļūst četru spēļu grupā, kur jācīnās par 5-8 vietu.

Šeit tiek piedzīvoti zaudējumi pret "Gauju" (6:7) un Minskas "Dinamo-II" (2:5). Rezultātā 7.vieta. Par turnīra uzvarētājiem kļuva Minskas "Dinamo-I", "FK-90" (Rīga) — 2.vieta, Ukmerģe — trešā un Rīgas "Daugava" — ceturta. Mājnieku komanda par turnīra labāko spēlētāju

atzīts Andrejs Filimonovs.

To, ka pulveris vēl iekšā, apliecināja mūsu rajona veterānu komanda, uzvarot turnīrā (notika Preiļos). Daugavpils komandu (Latvijas veterānu čempions) (5:4), Snečkus (Lietuva) pārstāvjus (9:2) un sporta kluba "Cerība" otro komandu (8:3). Otrie — lietuvieši, trešie — daugavpilieši.

Basketbols

Rajona "Oranžās bumbas" sacensībās jaunākajā grupā (1981.g.dz.) par uzvarētājiem kļuva Preiļu 1.vidusskolas komanda, otrajā vietā — Preiļu 2.vidusskola, trešie — Riebiņi, ceturtie — Sutri un piekته — Preiļu 1.vidusskolas otrā komanda. Diemžēl meiteņu sacensībās šīnī vecuma grupā izteica vēlēšanos piedalīties tikai Preiļu 2.vidusskolā.

Republikas minibasketbola (1982./83.g.dz.) zonālajos turnīros mūsu rajonu pārstāvēja Preiļu 2.vidusskolas meitenes un Preiļu 1.vidusskolas zēni. Vīriem vajadzēja atzīt Ogres un Rēzeknes komandu pārākumu, bet meitenes kopā ar Jaunjelgavas vidusskolu izcīnīja tiesības piedalīties Latvijas minibasketbola festivālā, kas notiks pavasara brīvdienās.

Līvānu zēni (1980.g.dz.) sava trenera Gunta Endzeļa vadībā cīnās par maksimāli Jāņa Anmapa dāvēto kausu.

Šīs sacensības risinās vairākos kārtās. Šoreiz Rīgā līvānieši pārspēja Gulbeni un Ventspili, bet piekāpās Valda Valtera basketbola skolai.

Latvijas čempionāta 2.līgas sacensību turpinājumā Līvānu "Linga" pieveica Rīgas 3.BJSS, bet izbraukumā piekāpās Daugavpils Pedagoģiskajam institūtam un pēc pirmā riņķa cīņām (ar 10 spēlēs gūtām 8 uzvarām), atrodas 2.vietā.

Latvijas čempionāta 3.līgas turnīrā smagi klājās Preiļu sporta kluba "Cerība" basketbolisti — joprojām tiek zaudēti. Šoreiz pārkāpi par preiļiem bija Jēkabpils, Gulbenes BJSS, Rīgas TTP un Alūksnes spēlētāji.

Imants Babris, sporta kluba "Cerība" priekšsēdētājs
Attēlā: minifutbola spēlē komandas no Preiļu sporta kluba "Cerība" un Šanktpēterburgas "Automobilists".

J.Silicka foto

Ceturtdiena, 19.decembris

LATVIJAS TV

17.00 Diena pasaulē. 18.00 Šodien. 18.10 Ugunssardzē. 18.35 Mazā mākslinieku skola. 19.00 Tikšanās kamīna zālē. 19.45 Ziņas (krievu val.). 20.00 Mult.filma. 20.30 Panorāma. 21.05 Programma X. 22.30 Dānijas mākslas filma "Monopols". 2.sērija. 23.10 Deju programma. 23.40 Nakts ziņas.

PSRS CT I

12.40 Zapožozjes TV programma. 13.30 Dzejas minūtes. 13.45 Telemiks. 14.30 Plašums +. 15.00 T.ZD. 15.10 Dzīves radens. 15.25 Mākslas filma "Sevis meklējums". 3.sērija. 16.40 Mult.filma. 17.00 Mākslas vingrošana. 17.45 Aizrautīgu cilvēku pasaule. 18.00 T.ZD. 18.20 Privatizācijas problēmas. 18.30... Līdz sešpadsmit un vecākiem. 19.35 Mākslas filma "Lūk... atkal Nasredins". 21.00 Informatīvā programma. 21.35 Mākslinieciski publicistiskā filma "Sātana evaņģēlijs". Par Staļina tuvāko sabiedrību. 22.50 Iekšlietu ministrija ziņo... 23.05 Skan mūzika. 0.20 T.ZD. 0.35 Autorallija. Parīze - Tripole - Keiptauna. 1.15 "Elki". S.Hlopkovs un grupa "Majenkij princ".

KRIEVIJAS TV KANĀLS PSRS CT II

13.00 Operetes mākslinieks N.Rubans. 13.45 Dok.filma "Jums, mani laikabiedri!". 17.00 Iesildīšanās erudītiem. 17.30 Krievu valoda. 18.30 Trīs tikšanās Urālos. 19.00 Krievijas parlamenta vēstnesis. Latvijas TV II 19.15 NLO - mīkla jeb uzdevums? 20.00. Vēstis. 20.20 Labu nakti, mazuli! 20.35 Bašmets un viņa kamerorķestris "Maskavas solisti". 21.25 KPFSR AP sesija. 21.55 Piektais ritenis. 23.00 Vēstis. 23.20 Astroloģiskā prognoze rīdiena. 23.25 Piektais ritenis.

Piektdiena, 20.decembris

LATVIJAS TV

9.00 Tikšanās kamīna zālē. 9.45 Dzied vokāli grupa "Zvaigzņu balsis". 10.45 Zeltais ceļš. 11.15 K.Dzileļam - 100. 17.00 Diena pasaulē. 18.00 Šodien. 18.10 Mult.filma. 18.20 Mocarta mūzikas gads. 18.55 Globuss. 19.20 Valdbas viedoklis. 19.45 Ziņas (krievu val.). 20.00 Miedziņš nāk... 20.15 Kinožurnāls "Latvijas hronika". 20.30 Panorāma. 21.05 "Saldās smaržas malds". Režisora O.Krodera

TELEVĪZIJA

atmiņas par jaunības dienu bohēmu. 21.40 Organizācijas "Glābēt bērnus!" un Latvijas televīzijas žēlsirdības maratona ieskaņas koncerts. 22.40 Spiets. 23.10 Postlūdiņa. Vakara izskaņai. 23.20 Nakts ziņas.

PSRS CT I

6.30 Rīts. 9.05 Mult.filma. 9.25... Līdz sešpadsmit un vecākiem. 10.10 Skan mūzika. 11.40 Dok.filma "Par ko domā. šaman?". 12.00 T.ZD. 13.40 Biržas ziņas. 14.10 Bloknots. 14.15 Inovācija. 14.30 Brīdīs. 15.00 T.ZD. 15.10 Uzvarētāji. 15.50 N.Dorizo radošā darba vakars. 16.45 Mult.filma. 17.00 II Vissavienības bērnu TV programmu festivāls. 18.00 T.ZD. 18.20 Cilvēks. Daba. Sabiedrība. 18.35 I.Montanu atceroties. 19.10 Cilvēks un likums. 20.00 Brīnum lauks. 21.00 Informatīvā programma. 21.35 "Skatiens" un citas programmas piedāvā.

KRIEVIJAS TV KANĀLS PSRS CT II

8.00 Rīta vingrošana. 8.15 Lietišķu cilvēku laiks. 9.15 Angļu valoda. 10.15 Mult.filma. 10.30 Krievija atskaties! Aleksandrs un Margarita. 2.daļa. 11.00 Piektais ritenis. 13.00 Balets un glezniecība. 13.25 Mākslas filma "Cirks maniem mazbērniem". 17.00 Ādama Smite naudas pasaule. 17.30 Turku folkloras ansambļa koncerts. 17.50 Ceļā uz sevi. 18.20 Mult.filma. 18.30 Dok.filma "Un ezers pastāstīja...". Latvijas TV II 19.00 Latvijas zelts. 19.35 Fragmenti no Dž. Verdi operas "Makbets". 20.00 Vēstis. 20.20 Labu nakti, mazuli! 20.35 Dok.filma "Otrā krievu revolūcija". 7.sērija. 21.30 Teleprese. 22.25 KPFSR AP sesija. 23.00 Vēstis. 23.20 Astroloģiskā prognoze rīdiena. 23.25 "Teātris - mīlestība mana". Teātris izbraukumā.

Sestdiena, 21.decembris

LATVIJAS TV

8.45 Kristīgā pasaule. 9.00 Latvijas TV kinozāle. 10.00 Bērniem. "Kārumnieks". 10.15 Veselības programma. 10.25 "Kāķiņa dzimšana". Leļļu teātra izrādē. 11.20 Koncerts. 11.50 Mākslas filma "Monopols". 1.sērija. 12.40 R.Vāgners. Sapni no cikla "Peci M.Veizendonkas dzēji". 12.45 Ž.Anuļis. "Pasažieris bez bagāžas" TV uzdevums. 14.55 Ziemeļa skatījums. 15.55 Globuss. 16.20 Mācīsimies svešvalodai! 17.00 Diena pasaulē. 18.00 Balets, balets... 18.25 Uzmini nu! 19.25 Ekrāna

jaunumi. 19.45 Ziņas (krievu val.). 20.00 Miedziņš nāk... 20.15 Kinožurnāls "Gaismēnas nr.54". 20.30 Panorāma. 21.05 Sēta. 21.35 E.Martinu. Filma miniatūra. 21.45 "Tonis" Ziemassvētku laikā. 22.00 Labvakar!

PSRS CT I

6.30 Populārzinātniska filma "Bezdelīga". 7.00 Rītmiskā vingrošana. 7.30 Lietišķu cilvēku sestdienas rīts. 8.30 T.ZD. 8.45 Mult.filma. 9.05 Dāvinām mūziku draugiem. 9.40 Veselība. 10.10 Dzīvnieku pasaulē. 10.50 Rīta izklaidējoša programma. 11.20 Ekoloģiskā hronika. 11.35 "Vaseņkova cilvēks". XIV Vissavienības TV filmu festivāla godalgotās filmas. 12.25 "Burda Moden" piedāvā... 12.55 Režisora M.Kajlika filmas. 14.15 Muzikāla programma "Jauni vārdi". 15.00 T.ZD. 15.10 Mākslas filma "Bagāte arī raud". 5.sērija. 15.55 Jauns ceļojums pēc "Zelta aunādas". 16.55 Vācijās mākslas filma "Lietus Trūde". 18.00 Nediplomatiskas sarunas. 18.25 "Bīlīte Maijā". 25.sērija. 18.50 Mākslas filma "Valis mūža garumā". 1. un 2.sērija. 21.00 Informatīvā programma. 21.35 Kas? Kur? Kad? 22.45 Vakara albums. 23.15 T.ZD. 23.35 "Ledus balle". Estrādes un sporta programma. 1.05 Izklaidējoša programma.

KRIEVIJAS TV KANĀLS PSRS CT II

8.00 Rīta vingrošana. 8.15 Mult.filma. 8.30 TV literatūras mācība. 9.00 Basketbola apskats. 9.30 S.Hodorovičs un citi... 10.05 Modes māksla. 10.45 "Kā svece vējā". Dokumentāls apraksts par genocīda muzeju. 11.00 Plus vienpadsmit. 12.35 Kā dzīvosim? 13.20 Krievijas mēnešiti. 14.00 Sava viedoklis. 14.20 Brīvdabas teātris. 15.00 Reliģiskās dzīves jaunumi. 15.40 Mākslinieciski publicistiskā programma. 16.40 R.Bilkova centrs. 18.10 M.Bulgakova. 18.55 Krievijas AP vēstnesis. 19.10 V.Pozners un F.Donahū. 20.00 Vēstis. 20.20 Labu nakti, mazuli! 20.35 SKV. 20.45 Staļins kopā ar mums. 21.40 Nicini! 22.10 Privāto dzīve. K.Raikins un T.Vasilevič dzīve un uzskatus. 23.00 Vēstis. 23.20 Astroloģiskā prognoze rīdiena. 23.25 Programma A.

Svētdiena, 22.decembris

LATVIJAS TV

9.00 Ziemeļvalstu ēģelmūzika. 9.15 Ziemassvētku Vācijā. "Deutsche Welle" programma. 9.45 Programma

nedzirdīgajiem. 10.05 Teridas svaros. 10.35 Pasaka, pasaciņa... 12.05 Mākslas filma "Monopols". 2.sērija. 12.45 "Zeme, mūsu svētā zeme...". Fricis Bārda. 13.20 Inese Galante Rundāles pilī dzied opetu ārijas. 14.00 Dievs un pasaule. 14.30 Rīga — Jūrmala. 15.00 Starptautisko konkursu un festivālu laureātu koncerts. 15.30 45 minūtes kopā ar I.Zedoni. 16.15 "U — ū!" Sasaukušās Latvijas bērniem. 17.00 Hokejs. Rīgas "Energo" — Gļazgovas "Progress". 19.30 Koncerts Vāgnera zālē. 19.45 Ziņas (krievu val.). 20.00 Miedziņš nāk... 20.15 Kinožurnāls "Latvijas hronika". 20.30 Panorāma. 21.05 Dainu dārzis. 21.50 Vakara programma "Modernā Eiropa".

PSRS CT I

8.00 Rītmiskā vingrošana. 8.30 T.ZD. 8.45 Sportloto izloze. 9.00 Aizīšanās mīlestībā. 9.15 Mūsu dārzis. 9.30 Rīta agrumā. 10.10 Tēvzemes sardzē. 10.50 Rīta zvaigzne. 11.40 Ceļotāju klubs. 12.30 Programmas zemniekiem "Drūva". 13.25 Palīdz pats sev! 14.15 Mākslas filma "Bagāte arī raud". 6.sērija. 15.00 T.ZD. 15.10 Dialogs tiešajā ēterā. 15.55 Aizsardzības raksts. 16.25 Maršons — 15. 17.25 Pasaules tautu pasakas. 17.30 Starptautiskā panorāma. 18.00 V.Disnejs piedāvā... 18.50 Itālijas mākslas filma "Pati skaitāka". 21.00 Informatīvā programma. 21.35 TV sporta vakars. 22.35 Pieci plus. 1.15 nezināmā Krievija.

KRIEVIJAS TV KANĀLS PSRS CT II

8.00 Rīta vingrošana. 8.15 Eiropas baroka mūzika. 9.00 L.Andrejevs "Jūdzīskariots". TV izrādē. 10.05 Dok.filma ekrānā. "Kad mēs būsim laimīgi". 10.55 Mocarta mūzikas gads. 11.45 Parāleles. 12.15 Sporta programma. 12.55 Deju ansambļi "Alan". 13.30 Kapitāls - plus. 14.00 Svētais un mūžīgais. 14.20 Iepazīstinām ar kristīgo TV un radio kompāniju. 14.40 Zelta stīga. 15.00 "Otrās vai sešpadsmitās". Improvizācija par kāda teātra notikumu tēmu. 16.00 SKV. 16.10 Citas pasaules. 16.55 Dok.filma "Lietuva. Vārds, vērsis uz sirdsapziņu". 18.00 Pasaules meistarsacīkstes basketbolā NBA profesionāļu komandām. 19.00 Junja Vlasova ugunskrusts. 20.00 Vēstis. 20.20 Labu nakti, mazuli! 20.35 Dok.filma "Otrā krievu revolūcija". 7.sērija. 21.30 Ar skatu pret Krieviju. 21.50 J.Sonceva. Pēdējā intervija. 23.00 Vēstis. 23.20 Astroloģiskā prognoze rīdiena. 23.25 Hokejs ar bumbiņu. Jekaterinburgas ASK — Krasnojarskas "Jeniseja".

REPUBLIKA: NOTIKUMI UN FAKTI

Aka manā pagalmā

Latvijas Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūta hieholoģijas laboratorija izstrādā projektu aku ūdeņu kvalitātes apsekošanai republikā. Rīgā, Meistaru ielā 10, no rajonu iedzīvotājiem, kam radušās šaubas par savas akas dzeramā ūdens kvalitāti, jau pieņem ūdens paraugus analīzēm.

Ūdens paraugos, ko līdz šim atnesuši lauku iedzīvotāji, galvenokārt konstatēts paaugstināts nitrātu un amonija jonu satāvs, sacija laboratorijas ķīmijas grupas vadītājs Māris Kļaviņš. Pagaidām laboratorija tikai nosaka ūdens kvalitāti, bet perspektīvā tiek domāts par to, lai iedzīvotāji saņemtu arī aku atvēršanas rekomendācijas. Rīgas Tehniskajā universitātē jau tiek radītas ūdens filtru iekārtas.

Labā Ziemassvētku dāvana

— Cilvēku interese par saviem radurakstiem ir liela, — LETA korespondentei pastāstīja Centrālā Valsts vēstures arhīva informācijas nodaļas darbiniece. — Dieniņš, nu jau labu laiku esam spiestas atteikt vīriem, jo visi esam ļoti noslogoti, gatavojot izziņas par bijušajiem zemes un ēku īpašumiem.

Konkrēti vēl nevaram pateikt, cik vajadzēs maksāt par šādu pakalpojuma veidu turpāk. Līdz šim izziņa par senčiem, kas dzīvojuši pagājušajā gadsimtā un vēl senāk, ja vien viņu vārdi bija atrodami arhīva baznīcu grāmatās, maksāja apmēram 200 rubļus. Patlaban strauji augoša inflācija sadārdzinājusi arī arhīva pakalpojumu.

Tomēr tiem, kurus interesē savas

dzimtas vēsture, nevajadzētu noskumt. Daudz ko tās izpētē var paveikt arī ar saviem spēkiem, bez arhīvu palīdzības. Pašreiz Rīgā parakstāmās literatūras grāmatnīcā var iegādāties tabulu "Mana ģenealoģija". Ar tas palīdzību jūs varēsiet izveidot ciltskoku gan sev, gan arī saviem bērniem un mazbērniem, jebkuram no saviem izniekiem. Sīku instrukciju, kā to izdarīt, atradīsiet tabulas otrajā pusē. Bet vislabāk — uzdāviniet šīs glīti noformētās tabulas viņiem Ziemassvētkos. Tās maksā tikai divus rubļus.

Tie, kuri vēlētos iegādāties tabulu "Mana ģenealoģija" vairumā, var zvanīt pa tālruniem 227361 un 223898.

Cenu ratam griežoties...

Brīvās cenas Latvijā nu sper platu soli. Cilvēkos samulsums, sak, kā tagad dzīvosim? Ko saka Lauksaimniecības ministrijā? Ministra vietnieks Andris Šķēle sarunā ar LETA korespondenti atzīst, ka šīs valdības lēmumus ir smagākas no visiem, kas pieņemti kopš 4.maija deklarācijas. Lauksaimnieciskā ražošana nu ielūkusī kapitālismā, protams, līdzīgi pārķerot arī dažu socialistisku kroplību.

Mūsu neelasīgā pieeja realitātei vēl nav pārvarēta, tādēļ jaunā situācija var likties pat nežēlīga. Tomēr minētais lēmums ļaus lauksaimniecības ražot vairāk. Tagad katrs rēķinās, kas viņam izdevīgāk — savu puscūci vest uz Tukumā, Liepājas vai citu gaļas kombinātu, vai arī braukt uz tirgu Rīgā. Turpmāk republikas rajonu pārstāvji ik nedēļu vienosies ar pārstrādes uzņēmumiem par iepirkuma cenu, kādā nākamās septiņas dienas par precīti tiks maksāta ražotājam, lai arī minimālo lauksaimniecības produktu iepirkuma cenu garantē valsts, katrs zemnieks vai kop-saimnieks vēlosies saņemt tirgus ce-

nai tuvāku samaksu un meklēs sev izdevīgus klientus. Un vēl — neizbēgama ir pārstrādes uzņēmumu konkurence.

Gaļas kombināts ar augstāk attīstītu pārstrādes tehnoloģiju un iespējām ražot daudzveidīgāku produkciju bus vinnējis. Arī gaļu tas varēs ierīkāt vairāk, jo nebūs hažu par reālāciju. Piemēram, uz šobrīd ļoti dārgās tās dēvētās dūmu desas rēķina varēs maksimāli samazināt cenu, piemēram, zilgaļai. To veikalos izpirks ātrāk. Turpretī uzņēmums, kam šī zilgaļai ir vienīgais produkts, šādu soli nevarēs atļauties. Lai tomēr pār-trumpotu konkurentu un prece neiegultu veikalos plauktos, lietā tiks likta izdoma un racionalizācijas iespējas. Arī no tā pircējs tikai iegūs.

Kamēr vieni "skrūvē" cenas, otri rūpēs rauc pieri, jo aizīds tomēr kļūst plānāks. Manuprāt tiks lemts par dažādām piemaksām, nomierina Andris Šķēle un paskaidro:

— Pasaulē šo jautājumu risina dažādi. Citur dotē tā saucamo starta kapitālu — lopu iegādi, tehniku, būvmateriālus utt., taču pārstrādes un realizācijas ķēdē nejaucas. Ja mūsu valdība izšķirsies par dotācijām, tad vienīgi — pircēja labā. Mūsu variants ir mazliet radikālāks nekā Igaunijā. Tur nopērkams piens un divu šķirņu maize, kam valsts dotē arī realizāciju. Tāpēc veikalos vērojama arī tāda savādība — piens maksā lētāk nekā kefirs... Mūsu republikā pirmos cenu "brīvlaišanas" rezultātus varēsīm vērtēt tikai pēc mēnešiem trim. Viens gan ir skaidrs, šim lēmumam jāstūmūl reālas kooperācijas rašanās laukos — ražotāju asociāciju un sabiedrību veidošanās.

Ar nepacietību gan laukos, gan pilsētā gaida privatizācijas likumu. Andris Šķēle uzskata, kā tikai tad lielo lauksaimniecības tirgus riteni izdosies iegriezt pa istam. Sīksto pārstrādes viru un pārtikas veikalnieku iniciatīvas atraišanai ar brīvajām cenām vien līdzētis nebūs.

LETA korespondenti

PLĀNS NĀKAMGADAM

Izstrādāts rajona sporta spēļu vienots pasākumu plāns nākamajam gadam, kas paredz sacensības dažādos veidos. Arī plašus sporta svētkus Preiļos, rajona izlases komandu piedalīšanos republikas lauku sporta spēļu zonu un finālsacensībās.

Nebūs kopējās rajona spartakiādes vai sporta spēļu ieskaites, bet tikai finālsacensības atsevišķos veidos.

ČEMPIONĀTU UZVARĒTĀJI

Preiļu pilsētas čempionāta dambretē 1.—2. vietu dalīja V.Skrimblis un V.Paradņiks. Trešajā vietā — P.Eglītis.

***

Rajona galda tenisa čempionātā, kurš notika 3 kārtās Preiļos un Līvānos, piedalījās 16 dalībnieki. Čempiona jaunā kaluma medaļas (ar Preiļu emblēmu), naudas prēmijas saņēma J.Šišlo, V.Limanis un P.Koņuhovs.

A.Pošeika, rajona fiziskās kultūras un sporta komitejas priekšsēdētājs

24. DECEMBRI PAIET
115 GADI KOPŠ
FRANCA KEMPA DZIMŠANAS.

LATGALES POLITIKAS TĒVS

XX gadsimta pirmo divu desmitgažu vētrinātie notikumi, kas aizveda līdz dažu impēriju, kuras šķita mūžīgas, pazušānai, tajā pašā laikā kļuva arī par daudzu tautu renesansi, kuras jau sen bija zaudējušas savu valstiskumu. Starp tām bija arī latvieši, par kuriem tajā laikā ne sevišķi daudz zināja Rietumos. Savkārt arī Vidzemes un Kurzemes iedzīvotājiem bija visai miglains, sagrozīts priekšstats par līdzbrāļiem Aiviekstes upes otrajā krastā. Pirmie latgaliešu apgaismotāji gan latviešiem, gan visai pasaulei pierādīja, ka latgalieši nebūt nav "mirušais zars", bet gan dzīva latviešu nācijas daļa. Kopā ar Franci Trasunu, Nikodemu Rancānu un brāļiem Skrindām viņu nacionālās pašapziņas atmodā lieli nopelni ir Francim Kempam (1876.—1952.gadi).

Kempis viens no pirmajiem Latgalē apzinājās ne vien kultūras un izglītības darba tautas gara atdzimšanā, bet arī masu aktīvas līdzdarbības politiskajā dzīvē nepieciešamību. Latgaliešiem jābūt patstā-

vīgai politiskajā organizācijā — šāds secinājums netieši jūtams jau "Gaismas" slejās. Pirmās krievu revolūcijas laikā F.Kempu iedvesmoja lielākās opozīcijas partijas — konstitucionālo demokrātu vai kadetu darbība. Tad Kempis ticēja, ka tikai ar partijas palīdzību — progresa garantā — tautas prasības tiks sadzirdētas valsts varas augstākajā ešelonā un pakāpeniski izpildītas. Raksturīgi, ka F.Kempis, tāpat kā F.Trasuns, jēdzienu "tauta" nedalīja klasēs un jo vairāk savstarpēji naidīgās. Viņa izpratnē tauta bija vienota saime, savdabīga "vienģabalaina tauta", kurā nav iespējamas jebkādas iekšējas pretrunas. Viņam augstāk par visu bija nacionālās kopības jūtas. Tauta, uzskatīja F.Kempis, — tā pa lielākai daļai ir zemniecība, jo proletariāta Latvijā nav, nav arī buržuāzijas. Inteliģence cieši saistīta ar laukiem, sādžu, jo cēlusies no zemniecības.

Šie priekšstati atspoguļojās neilgajā Latgalē pirmās politiskās partijas pastāvēšanas

laikā, ko Kempis izveidoja 1916.gadā un ko īsākas izteikšanas labad parasti sauca par "laužu partiju". Lai arī vairumu tās biedru veidoja Petrogradas strādnieki, Kempis viņos vispirms redzēja savus novadniekus — latgaliešus, bet latgalietis savā būtībā ir zemnieks. Strādnieks, uzskatīja Kempis, ir tas pats zemnieks, tikai vairāk attīstīts, izglītots un kādu laiku spiests dzīvot pilsētā. Ak vai, pilsētā tik daudz kārdinājumu, kuri samaitā veselīgo lauku cilvēku. Šādi F.Kempis uzskatīja par proletārijiem atgādināja XX gadsimta krievu narodņiku un viņu mantinieku — sociālistu revolucionāru (eseru) uzskatus.

F.Kempis nekad nav bijis radikālis. 1905.gada notikumi liberāli noskapoto inteliģenci atgrūda no Marksa sociālisma, kurā tā redzēja tikai sagrāvi. Kempis šajā lietā nebija izņēmums. Taču, saprotot sociālisma lozungu cienīšanu tautas vidū, viņš ieviesa tolaik modernu kļuvošo vārdu partijas nosaukumā, lai arī necentās to izmantot pārlieku.

Orientēšanos uz zemniecību F.Kempis saglabāja visu savas politiskās darbības laiku. Bet panākt tās nedalītu atbalstu tā arī nespēja. Viņa paša agrārās politikas nenoteiktība, kā arī dažādu spēku opozīcija — iespaidīgās katoļu garīdzniecības, latviešu buržuāzijas un ar to saistīto inteliģencēs grupējumu, tajā laikā ļoti populāro bolševiku — divas reizes viņam sagādāja sakāvi latgaliešu kongresos 1917.gadā. Nesagaidījuši zemi no Kempa zem-

nieki deva priekšroku bolševikiem un palika kurlī pret viņa aicinājumiem pašiem savās rokās pārņemt Latgales pārvaldi. Viņa laikabiedri nepieņēma Kempa ierosināto variantu par novada pašpārvaldi. Pēc bolševistiskā valsts apvērsuma oktobrī tautas partija būtībā izira.

Vēl vairāk, F.Kempa mēģinācijā cīņa par Latgales tiesībām un plašu patstāvību izvērtās viņam par "separātista" reputāciju gan pie kreisajiem, gan labējiem Latvijas politiķiem. Ja bolševismā F.Kempam visnepieņemamāks bija internacionālisms, kurš, pēc viņa domām, nozīmēja nāves sprieduma pasludināšanu mazas tautas eksistencei, tad no krievu buržuāzijas politiķiem viņš centās panākt garantijas Latgales līdztiesībai nākamajā vienotajā Latvijā. Sāksmes ar tiem pieredze bija par pamatu F.Kempa neuzticībai šķaistajiem solījumiem. Drīz vien F.Kempa bažas daudzās lietās piepildījās: Latgales integrācija ar visu Latviju process pēc 1920.gada nepavisam nebija nesāpīgs, bet Latgales īpatnības bieži vien vienkārši tika ignorētas. Kempa atziņu — ne divu tuvu radniecīgu tautu mehāniska sakļaušanās, bet ārkārtīgs delikātums attiecībā pret vienu veselā mazāko daļu — apstiprināja ne vien divi neatkarības gadu desmiti, bet to parāda arī, piemēram, tagadējā "slāvu brālības" ideju krīze Čehoslovākijā, bijušajā Padomju Savienībā un visvairāk Dienvidslāvijā.

Arī neatkarīgajā Latvijā F.Kempa politiskā karjera veidojās ne sevišķi veiksmīgi. Viņa kā profesionālā politiskā darbinieka darbības kulminācija bija dibināšanas sapulce un pirmā Saeima. Tajā laikā viņš cieši sadarbojās ar F.Trasunu, lai arī agrāk divu vecāko nacionālās atmodas laikmeta darbu attiecības bija visai sarežģītas. Abi viņi pašizlēdzīgi cīnījās par Latgales prestižu. Principiāļajos jautājumos, kas skāra novada likteni, F.Kempis neatzina nekādus

kompromisus. Ne reizi viņš nesaudzīgi kritizēja jaunus politiķus, sevišķi Jezupu Trasunu un V.Rubuli, par nepietiekami, pēc viņa domām, dziļi un stingri ieturētu Latgales līniju. Kā liekas, ap 1934.gadu daudzi no viņa agrākajiem oponentiem atzina patiesību, pārstājot latviešu politiķiem pakļauto lomu tēlošanu.

Taču pirmā Saeima F.Kempam bija arī pēdējā. Pēc 1925.gada viņam vairs nebija iespēju aizstāvēt savas patiesības no parlamenta tribīnes. Nebija arī pašam sava iespēsta izdevuma, tādējādi F.Kempam trūka kanāla, pa kuru varētu iespaidot masas. Pamazām viņš aizvien vairāk aizvirzījās uz politiskās dzīves otro plānu. Protams, te parādījās arī viņa politisko pretinieku tīkojumi, pie visa vainīgs bija arī paša raksturs. F.Kempis bija krasi izteikts individuālists un visu savu mūžu palika par cīnītāju vienpati. Tas deva iespēju latgaliešu partijas radītāju pretiniekiem ironizēt, ka, sak, F.Kempis pats par sevi ir partija.

Kad K.Ulmanis nāca pie varas, vēl vairāk sarežģījās vecā politika stāvoklis. Morālais terors tika papildināts ar jaudīgu vajāšanu par to, ko "separātismu". Līdzīgā veidā ar F.Kempu apgājās arī padomju vara — viņš Sibīrijā gāja bojā mocekļa nāvē ar "buržuāziskā nacionālista" birku.

Kempa meklējumi nebūt nav nevajadzīgi mums, tagad dzīvojošajiem. Viņa patriotiskie ideāli, cīņa par decentralizāciju un pret autoritārismu, par personības brīvību palīdzēs mums moks pilnā demokrātijas atgūšanā. Ievērojamā latgalieša mirstīgās atliekas nesēn atguvušas dzimtās malas mūžīgās mājas. Bet viņa gars nekad nav bijis atstājis Latgalē.

S.Kuzņecovs
vēsturnieks

F.Kempa portrets, ko veidojis mākslinieks Povuls Glaudāns (eļļa).

Ļubomirs Janovs (BTR) Tā nu es domāju...

Mīlestība

— Kādreiz liels humānists teicis, ka mīlestība nenozīmē ar mīlas pilnām acīm skatīties vienam uz otru, bet gan kopā vērties uz vienu mērķi...

Mēs ar sievu jau sen neskatāmies viens otram acīs. Bet katru vakaru apsēžamies līdzās krēsls pie televizora. Un gandrīz katru reizi mūsu domas — kādu tad isti programmu skatīties — sakrīt. Tā nu es domāju — vai patiešām to gribējis pateikt lielais domātājs?

Bagātība

— Kādreiz lielais humānists teicis, ka drīz pienākšot laiki, kad bagātnieki kalpošot nabagajiem.

Vakar mēs ar kolēģi pusdienojām restorānā. Mūs apkalpoja oficiants, kura nedēļas ienākumi ir divas reizes lielāki par mūsu abu sasummētajām mēnešalgām. Tā nu es domāju, ka laikam tieši to gribējis pateikt lielais zinātnieks.

GALVENĀ REDAKTORA V. ANTONS RANCĀNS

Laikraksts iznāk kopš 1950.gada 29.marta, otrdienās un ceturtdienās. Dibinātājs un izdevējs — apgāds "Avice", Rīgā, K.Barona ielā 2. Reģistrācijas apliecība Nr.0091. Redakcijas adrese: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Tālrunis 22305. Datortaisījums. Iespējamais ražošanas apvienības "LITTA" Daugavpils tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 nosacītā iespiedloksne. Metiens latviešu izdevumam 9219, krievu — 3293. Pasūtījuma indekss 68169.

Iersikas pagasta zemes ierīcības pirmprojekts zemes lietotāju apskatei

būs uzlikts Iersikas pagasta valdes telpās
no 2. līdz 12.janvārim.

Zemes komisija konsultēs katru dienu
no plkst.9.00 līdz 12.00.

LĪVĀNU BŪVMATERIĀLU UN KONSTRUKCIJU KOMBINĀTS

IZPILDA

virpošanas darbus

no pasūtītāja vai kombināta materiāla. Cena pēc vienošanās.
Tālrunis 44494, 44507.

Saskaņā ar LR MP komisijas bērnu tiesību aizsardzības jautājumos lēmumu Latvijas Republikā nepieciešams nekavējoties izveidot to Latvijas iedzīvotāju uzskaiti, kuri vēlas adoptēt bāreņus.

Lūdzu iespējamus audžuvecākus griezties ar iesniegumiem Latvijas organizācijā "Glābiet bērnus" darbīšanās no plkst.11.00 līdz 18.00.

Mūsu adrese: Rīgā, 226050, Dzirnauva 63—1. Telefons 283512.

Maina

GAZ—53 pret vieglo automašīnu, var pret ārzemju markas. Piedāvāt Preiļos, Daugavpils ielā 39—2.

Vienistabas dzīvokli Preiļos centrā pret divstābu (ar piemaksu). Zvanīt 23828.

Visas manas klusas domas Sastingst ledus pukēs siltās, Kad ar sauli aiziet tumsā Tavas rokas mīļās, baltās. Sāpju, skumju un atvadu brīd esam kopā ar MACIJEVSKAS Annas piederīgajiem, pavado viņu pēdējā gaitā. Kopsaimniecības "Gailiši" arodkomiteja

Skriet, kāds pie durvīm klauvē, Kā teikdams: ielaid, māt! Bet nav aiz lām neviena... Sirds velti dēlu sauc. Izsakām līdzjūtību Leonīnai Pudānei, DĒLU traģiski zaudējot. Bērnu dārza "Rūķi" kolektīvs

Tas viss notika pēkšņi un strauji, Pielija sāpju un asaru trauks. Z.Purvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Gunāra PUDĀNA piederīgajiem sakarā ar viņa traģisko nāvi. Līvānu PMK kolektīvs